

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра валеології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

“ 27 ” червня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Позакласна та позашкільна робота

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 01 Освіта / Педагогіка _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 014 Середня освіта _____
(шифр і назва)
предметна спеціальність _____ 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ біологічний _____

2022 / 2023 навчальний рік

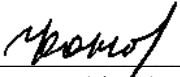
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету

«24» червня 2022 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д-р. пед. наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри валеології Олена КАБАЦЬКА

Програму схвалено на засіданні кафедри валеології філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол від «9» червня 2022 року, № 8

В.о. завідувача кафедри Олена КОНОВАЛОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Гарант освітньо-професійної програми Ольга ТАГЛІНА
(підпис)

Програму погоджено з науково-методичною комісією біологічного факультету

Протокол від «21» червня 2022 року №9

Голова науково-методичної комісії Віра МАРТИНЕНКО
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Позакласна та позашкільна робота» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта» предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: підготувати майбутніх педагогів до впровадження отриманих знань в професійну діяльність з метою реалізації завдань позакласної та позашкільної роботи з учнями шкільного віку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- вчити аналізувати отриману інформацію відповідно до завдань виховної роботи у позакласної та позашкільної діяльності учнів шкільного віку;
- розвивати вміння бачити шляхи власної діяльності в освітніх закладах в напрямку розвитку творчих здібностей учнів шкільного віку;
- виховувати свідоме ставлення до впровадження отриманих знань, вмінь та навичок в виховну роботу з учнями шкільного віку для забезпечення їх творчої самореалізації.

Програмні компетентності:

ЗК 3. Здатність діяти на засадах етичних мотивів, соціально відповідально і свідомо.

ЗК 6. Знання основних методів наукового пошуку; вміння планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою, узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати наукові здобутки відповідно до чинних вимог.

ФК 3. Здатність належно використовувати термінологію у галузі біології та здоров'я людини, ефективно і вільно передавати наукові ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

ФК 8. Здатність до комунікації зі спільнотами, вміння організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, здатність аргументовано переконувати колег у правильності пропонованого рішення, вміння донести до інших свою позицію.

ФК 12. Розуміння тенденцій у сучасній освіті та вміння прогнозувати наслідки педагогічної, здоров'язбережувальної та фізкультурно-оздоровчої діяльності, здатність планувати та передбачувати результати оздоровчо-реабілітаційної та рекреаційної роботи в вищих навчальних закладах, закладах загальної і позашкільної освіти.

ФК 13. Здатність виконувати роботу з дотриманням правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, проводити дослідження та здійснювати викладання з дотриманням норм академічної доброчесності.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1-й
Лекції	
11 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
11 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
68 год.	84 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПРН 4. Здатний ефективно застосувати професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань в урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психологопедагогічних ситуацій.

ПРН 6. Вміє комбінувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування здорового способу життя, розвитку здоров'язбережувальних умінь і навичок, розвитку фізичних якостей у представників різних груп населення, самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПРН 9. Застосовує методи діагностування досягнень учнів і студентів, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПРН 11. Створює індивідуальні оздоровчі програми, застосовує методи валеологічної профілактики та оздоровлення, здоров'язбережувальні технології, описує джерела та етапи розвитку, теорії і технології, принципи, засоби та методи, методологічні та педагогічні основи і форми організації занять здоров'язбережувальної спрямованості.

ПРН 12. Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 17. Дотримується норм академічної доброчесності під час навчання та провадження професійної діяльності з метою забезпечення довіри до результатів виконаної роботи, знає основні правові категорії та особливості використання результатів інтелектуальної діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Позакласна робота зі школярами у закладах загальносередньої освіти

Тема 1. Види позакласної діяльності у школі (історія та сучасність). Історичні передумови виникнення позакласної діяльності у шкільному середовищі. Тижні з навчальних предметів. Бесіди. Акції. Гуртки за інтересами учнів. Тренінги на заняттях гуртків. Інтелектуальні ігри. Екскурсії. Спортивні секції. Творчі об'єднання. Тематичні вечори та предметні ранки. Свята. Виставки творчості учнів. Здоров'язбережувальні виховні заходи у школі. Шкільні газети та журнали.

Специфіка роботи шкільного радіо. Реалізація методу проектів в шкільному середовищі. Суспільно корисні і соціально значущі виховні заходи. Відвідування музеїв. Цікаві зустрічі з відомими людьми.

Тема 2. Вимоги до організації та проведення конкурсів та олімпіад в системі позакласної роботи школи. Умови проведення конкурсів та олімпіад. Специфіка відбору та підготовки талановитих учнів до участі у конкурсах та олімпіадах. Індивідуальні та групові заняття. Самостійна творча робота учнів. Заохочення обдарованих учнів-переможців.

Тема 3. Використання мережі Інтернет в виховній роботі школи (учні, педагогічний колектив та батьки). Створення сторінок в соціальних мережах щодо позакласної діяльності у школі. Бесіди щодо безпечного перебування в мережі Інтернет. Віртуальні бібліотеки, виставки та музеї. Використання електронних освітніх ресурсів в позакласній роботі школи.

Тема 4. Самореалізація вчителя в позакласній роботі школи. Психологічний супровід учнів у сучасній школі. Вирішення конфліктних ситуацій. Планування та моделювання позакласної роботи. Гурткова робота педагога. Творчий розвиток педагога. Напрями професійного самовдосконалення педагога. Інтерактивні педагогічні технології в роботі педагога. Особливості організації роботи з молодими педагогами в напрямку їх позакласної діяльності.

Розділ 2. Виховна робота зі школярами в закладах позашкільної освіти

Тема 1. Історичні передумови створення та існування закладів позашкільної освіти. Розвиток творчих здібностей людини з давнини до сучасності. Історія виникнення закладів позашкільної освіти у світі та Україні. Види та основні функції закладів позашкільної освіти у світі та Україні. Спрямованість закладів позашкільної освіти на розвиток творчих здібностей вихованців (історична довідка). Історія створення та сучасна позашкільна діяльність КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості». Позашкільна освіта з фізичної культури. Дистанційна позашкільна освіта.

Тема 2. Методика організації виховної роботи у закладах позашкільної освіти. Документи та нормативні акти, які регламентують діяльність закладів позашкільної освіти. Виховні функції адміністрації та педагогічного колективу закладів позашкільної освіти. Педагогічна рада. Реалізація структурно-функціональної моделі закладу позашкільної освіти. Методика організації позашкільної роботи з учнями початкової школи. Методика організації позашкільної роботи з учнями основної школи. Методика організації позашкільної роботи з учнями старшої школи. Самоврядування. Робота педагогічного колективу з батьками. Батьківська рада. Засоби збереження здоров'я учнів в системі позашкільної освіти.

Тема 3. Організації конкурсів, конференцій, виставок та свят у закладах позашкільної освіти. Тематичні конкурси, конференції, виставки та свята. Особливості проведення конкурсів, конференцій та виставок. Проведення свят для учнівської молоді. Проекти МОН України, щодо позашкільної діяльності учнів з метою розвитку їх творчих здібностей.

Тема 4. МАН України (історія та сучасність). Специфіка виховної роботи МАН України. Спрямованість виховної роботи з обдарованими учнями в МАН. Особливості спілкування з інтелектуальною творчою особистістю в процесі написання науково-дослідної роботи. Вимоги для створення науково-дослідної роботи у МАН. Захист науково-дослідних робіт учнями-членами МАН України. Заохочення учнів-членів МАН. Профорієнтація.

Тема 5. Керівник гуртка закладу позашкільної освіти. Гуманістична спрямованість в роботі керівника гуртка. Педагогічні знання, уміння та навички керівника гуртка. Культура спілкування з вихованцями. Гендерні підходи в роботі керівника гуртка з вихованцями. Особливості виховання обдарованої дитини. Сучасні виховні технології в позашкільній діяльності педагога. Форми роботи педагогів з вихованцями щодо запобігання булінгу у закладі позашкільної освіти. Використання педагогами позашкільних закладів мережі Інтернет та соціальних мереж в професійній діяльності. Самоосвіта педагогів закладів позашкільної освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Позакласна робота зі школярами у закладах загальноосередньої освіти												
Разом за розділом 1	45	5	5	-	-	35	45	2	1	-	-	42
Розділ 2. Виховна робота зі школярами в закладах позашкільної освіти												
Разом за розділом 2	45	5	5	-	-	35	45	2	1	-	-	42
Усього годин	90	11	11	-	-	68	90	4	2	-	-	84

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основи розвитку творчих здібностей учнів у закладах загальноосередньої освіти	4	1
2	Напрями розвитку творчих здібностей учнів у закладах позашкільної освіти	2	
3	Зміст і сутність роботи гуртків у закладах загальноосередньої та позашкільної освіти	2	1
4	Вимоги до проведення змагань та конкурсів у закладах загальноосередньої та позашкільної освіти	3	
	Разом	11	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Новітні педагогічні технології в виховній роботі шкільного освітнього середовища. Підготовка доповіді та мультимедійного супроводження.	9	12
2	Сучасні методи виховної роботи в системі позашкільної освіти. Підготовка доповіді.	9	10
3	Проекти МОН України, які створюють умови для реалізації творчих здібностей учнів закладів загальноосередньої освіти. Підготовка доповіді.	9	12
4	Форми виховної позакласної діяльності з учнями у закладах загальноосередньої освіти відповідно до вимог «Нової української школи». Конспект у зошиті.	9	10

5	Особливості виховної роботи з учнями у системі МАН України. Конспект у зошиті.	8	10
6	Умови проведення шкільних олімпіад з різних навчальних предметів. Конспект у зошиті.	8	10
7	Рекомендації педагогам для успішної роботи з обдарованими учнями в закладах загальноосередньої освіти. Виготвлення буклету.	8	10
8	Рекомендації батькам з виховання обдарованої дитини. Виготвлення буклету.	8	10
	Разом	68	84

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

1. *Словесні методи*: лекція, пояснення, бесіда, дискусія, семінар, робота з навчальною і науковою літературою, самостійна робота.

2. *Методи спостереження*: методи ілюстрацій, методи демонстрацій.

3. *Практичні методи*: вправи, творчі роботи, практичні заняття.

4. *Методи проблемного навчання*: виклад з елементами проблемності, пізнавальний та проблемний виклад, евристичний.

8. Методи контролю

Контроль рівня засвоєння окремих тем (поточний контроль) проводиться на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей.

Поточний контроль за формуванням компетентностей реалізується шляхом використання письмових робіт та усних (відповідь, доповідь, захист практичних робіт) методів контролю.

Підсумковий контроль передбачає виконання письмової залікової роботи.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залік	Сума	
Розділ 1				Розділ 2							Разом
T 1	T 2	T 3	T 4	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5			
7	7	7	7	6	7	6	7	6	60	40	100

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (залік): участь у практичних заняттях та опрацювання не менше $\frac{3}{4}$ тем курсу.

Система оцінювання успішності навчання студентів

За дворівневою системою		Критерії оцінювання
зараховано	90-100	Студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
	70-89	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного
	50-69	Студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
не зараховано	1-49	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гаврилюк В. Ю. Формування духовної культури вихованців позашкільних навчальних закладів засобами українського народознавства : навчально-методичний посібник / В. Ю. Гаврилюк, О. М. Гаврилюк. – Біла Церква : КОПОПК, 2008. – 144 с.
2. Гаврилюк В. Ю. Формування творчої активності старшокласників у клубах позашкільних навчальних закладів : науково-методичний посібник / В. Ю. Гаврилюк, В. В. Мачуський. – Біла Церква: КОПОПК, 2006. – 216 с.
3. Кондрашова Л. В., Лаврентьєва О. О., Зеленкова Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О.О. Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008 – 187 с.
4. Організація позакласної роботи в сучасному навчальному закладі як інноватика в освітньому просторі : реком. список л-ри / уклад.: С. Н. Грипич, О. В. Слобода, Л. В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2014. – 15 с. – (Серія «Педагогічна інноватика»).
5. Суцєнко Т. І. Позашкільна педагогіка: Навчальний посібник. – К.: ІСДО, 1996. – 144 с.

Допоміжна література

1. Гаврилюк В. Ю. Педагогічні умови розвитку творчої активності вихованців гуртків художньо-естетичного напрямку : навчально-методичний посібник / В. Ю. Гаврилюк, О. М. Гаврилюк. – Біла Церква: КОПОПК, 2006. – 168 с.
2. Ковбасенко Л. І. Пріоритетні ідеї навчально-виховного процесу в Малій академії наук України // Сиротенко А. Й., Пустовіт Г. П., Мачуський В. В. та ін. Соціально-педагогічні основи діяльності позашкільних закладів у сучасних умовах: Науково-методичний посібник. – Київ: Грамота, 2005. – С. 54-64.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Освітні програми з позашкільної освіти оздоровчого напрямку / уклад. О. В. Кабацька, І. Є. Набока. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 43 с.
4. Методичні рекомендації щодо онлайн-безпеки учасників освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання / Рогожина О.О. – Харків: КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2020 – 16 с.
5. Навчальна література в системі позашкільної освіти: Навчально-методичний посібник / Автор-укл. Петроченко В. І. – Запоріжжя: КЗ «Центр туризму» ЗОР, 2016. – 32 с.
6. Навчальні програми з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Стиль життя» та «Здорові традиції українського народу». Основний рівень навчання / уклад. О. В. Кабацька, І. Є. Набока. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 44 с.
7. Омельченко С. О.. Педагогіка здоров'я: навчальний посібник/ Світлана Олександрівна Омельченко. – Слов'янськ: Вид. центр СДПУ, 2009. – 205с. – Бібліогр.: С. 175 – 205.
8. Сиротенко А. Й., Пустовіт Г. П., Мачуський В. В. Соціально-педагогічні основи діяльності позашкільних закладів у сучасних умовах: Науково-методичний посібник. – Київ: Грамота, 2005. – 80с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нова українська школа. **Режим доступу:** <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
2. Офіційний сайт МОЗ України. **Режим доступу:** <https://moz.gov.ua>
3. Офіційний сайт МОН України. **Режим доступу:** <https://mon.gov.ua>